

ענין הסדר

מול עובדות אלה חלה התופעה העיקרית של השבוע:

„ההפסקה הגדולה.”

ההפסקה שאירעה בין המתחות של ראשית המשבר, לבין המלחמה שנראתה עתה כבלתי-נמנעת.

היא נבעה מן ההליכים המדיניים, שנראו לממשלה כחיוניים. אם כדי לברר מהי מידת העזרה הממשית (אם בכלל) שאפשר לצפות לה מדי ארצות-הברית, בריטניה וצרפת, אם כדי לגבש דעת-קהל איתנה בעולם (או לפחות במערב) לגבי צידקת הצד הישראלי במאבק הנוכחי. השיקול המדיני עמד מול השיקול הצבאי.

בעוד שכל יום שעבר הביא, אולי, רווח מדיני — היה ספק אם הוא מכביא גם רווח צבאי, או להיפך.

ההפסקה זו היתה מיבחה מיוחדת-במינו לכל.

הוא היה, קודם כל מיבחה לעצבים ולמוראל האזרחי והצבאי.

היו שחשבו באהרה על לוי אשכול, שהוא לבדו היה צריך להחליט את ההחלטה הגורלית, הרת האחריות הנוראה, של מתן הפקודה לפתיחת שערי המוות וההורבן. מעטים קינאו בו.

היו שביקשו החלטה מהירה — אפילו מבלי שימוצו כל ההליכים הפוליטיים האפשריים.

היו שביקשו לנצל ההפסקה זו לצבירת הון מפלגתי, כפי שעשתה רפ"י, בדרושתה הקולנית לצרף את ראשיה ל„ממשלת-חירום לאומית” תוך הפלת ספק גלוי בהנהגה העליונה ערב המיבחה.

היו שהתפללו בעומק ליבם לנס כלשהו לשליח-אלוהים בדמות דהיגול או מישהו אחר, שישגי את אשר נראה כבלתי-אפשרי — הצלת השלום, שניה לפני יריית הפגז הראשון.

אך מעל לכל השתררה, בשבוע „ההפסקה הגדולה”, הרגשה כללית שלא הזכירה את ימי מיבצע-סיני, אלא את ימי תש"ח.

ההרגשה של „אין ברירה.”

ההרגשה כי — יהיו הסיבות שהביאו למצב כפי שיהיו — נוצר עתה מצב שבו קיום המדינה הונח על כף המאזניים.

באיזשהו רגע, השבוע, התגבשה דיעה אחידה ברחבי הארץ.

השאלה חדלה להיות: „אם?”

השאלה הפכה: „מתי?”

היא נשאלה כדאגה בתל-אביב ובירושלים, כפי נשים שחשבו על יקיריהם אי-שם.

היא נשאלה באייסבלנות גוברת ברחבי הנגב.

שאלת הזמן הפכה שאלת כל השאלות — שאלה שעברה את הארץ מרחק עד ניצנה.

הרגע המכריע בהתגבשות דעת-הקהל בא עם הטלת המצור על מוצרי-טיראן.

עוד ידובר הרבה בעתיד על הסיבות שהניעו את גמאל עבד-אל-נאצר להעביר את עיקר צבאו להצטיהאי סיני, ולהטיל את המצור. אם רצה בכך, אם לאו. אם ניתן היה למנוע זאת, וכיצד. אם שדרה בצמרת המדינה הערכה כוזבת לגבי אפשרויות מצריים, ומדוע. אם מחדלי ממשלות ישראל, במשך העשור האחרון תרמו למצב הזה, ואיך.

אבל זה ויכוח לעבר ולעתיד. אין לו משמעות בהווה. כי בהווה יש משמעות רק לעובדות.

והעובדות הן: נשיא מצריים סגר את מוצר טיראן, וכך יצר מצב בלתי-נסבל.

לא רק מפני שהמצור כשלעצמו פוגע בכלכלת ישראל, אלא מפני שהכניעה למצור תביא — בהכרח מוחלט — להגברת כל הלחצים על ישראל, בכל החזיתות והשטחים, כולל מלחמת-גרילה בישראל עצמה.

באותה שעה העביר נשיא מצריים להצטיהאי סיני כוחות עצומים — כוחות שעצבם נוכחותם שם מהווה איום על קיום המדינה.

את צבאו זה יכול עבד-אל-נאצר להחזיק שם במשך זמן בלתי-מוגבל. ואילו צבא ישראל, שהוא בעיקרו צבא-מילואים, אינו יכול להישאר שם זמן רב, מבלי שהדבר יביא להתמוטטות מערכות הכלכלה בישראל.

אלה הן העובדות. הן הלכנו והחמירו מיום ליום, עם התגברות הכוח המצרי בסיני. ועם עובדות לא ניתן להתווכח.

